

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA

**TOPUL CELOR MAI
CITITE 10 CĂRȚI,
EDITATE ÎN 2018**

studiu sociologic

BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Topul celor mai citite 10 cărți, editate în anul 2018

Studiu sociologic

**Chișinău
2019**

CZU 028.3

Director general: Elena Pintilei

Responsabil de ediție: Vera Osoianu

Realizatorii sondajului: Angela Drăgănel, Valentina Popa

Alcătuitor: Angela Drăgănel

Coperta: Cristina Ceoinac

Redactor: Jana Badan

Procesare computerizată: Diana Odobescu

O nouă ediție, noi opinii, noi rezultate...
Sondajul de opinie
„Topul celor mai citite 10 cărți, editate în anul 2018”

Citirea cărților bune reprezintă cea mai simplă, modernă și eficace modalitate de a contribui la dezvoltarea personală. În fiecare an, se adaugă zeci de cărți în listele noastre de preferință. Pe lângă faptul că scoate în evidență opțiunile și preferințele cititorilor, privind producția editorială curentă, promovează debuturile literare și publicațiile de istorie a Republicii Moldova, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, prin efectuarea studiului *Topul celor mai citite 10 cărți, editate în anul 2018*, tinde să contribuie și la îmbogățirea acestei liste de preferințe.

Cea de-a 23-a ediție a sondajului s-a desfășurat în perioada 27 mai – 20 iulie 2019 și a fost sprijinită de către Camera Națională a Cărții a Republicii Moldova și de către bibliotecile publice teritoriale.

Criteriile de selecție a titlurilor de carte pentru concurs la moment au rămas neschimbate:

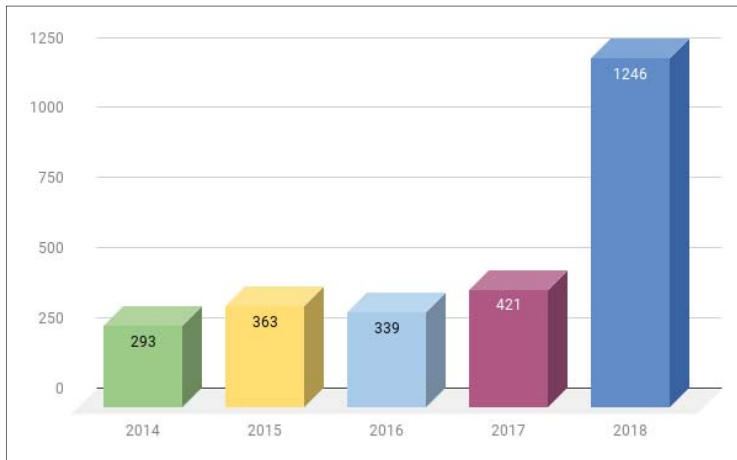
- editate în perioada 1 ianuarie – 31 decembrie 2018
- autorii să fie originari din Republica Moldova sau să fie membri ai Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova și istorici din țară
- să fie editate pe suport de hârtie
- nu participă la concurs: manualele școlare, literatura pentru copii, reeditările, dicționarele și traducерile.

Anul acesta lista pentru investigație a inclus 175 de titluri.

Plasarea chestionarului al doilea an consecutiv on-line, în Google Forms, promovarea lui pe paginile rețelelor de socializare administrate de Direcția de Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Centrul de Statistică și implicarea bibliotecarilor din teritoriu în promovarea chestionarului au favorizat anul acesta creșterea numărului de respondenți care practic s-a triplat.

Numărul de participanți la sondaj în ultimii 5 ani

Diagrama nr. 1

Profilul respondenților din punct de vedere al mediului de rezidență (2018)

Diagrama nr. 2

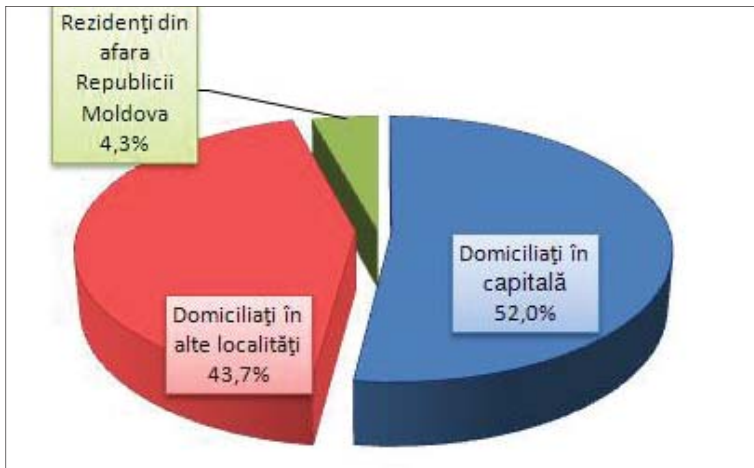
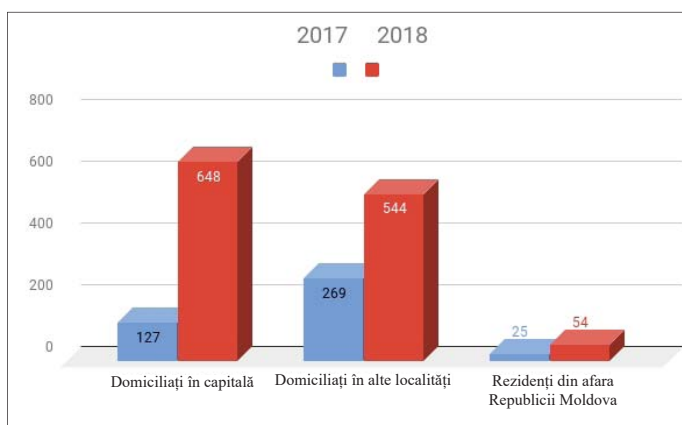

Diagrama nr. 2 oglindește faptul că și în acest an capitala a fost mai activă decât celelalte localități. Dar, totodată, am constatat că accesibilitatea chestionarului a făcut ca numărul respondenților din alte localități ale țării să crească cu 13,7% față de anul precedent și, de asemenea, să se dubleze numărul rezidenților din afara țării (vezi diagrama nr. 3).

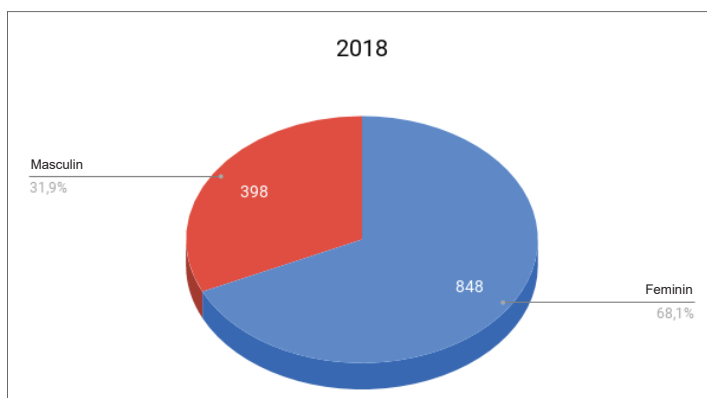
Profilul respondenților din punct de vedere al mediului de rezidență (2017-2018)

Diagrama nr. 3

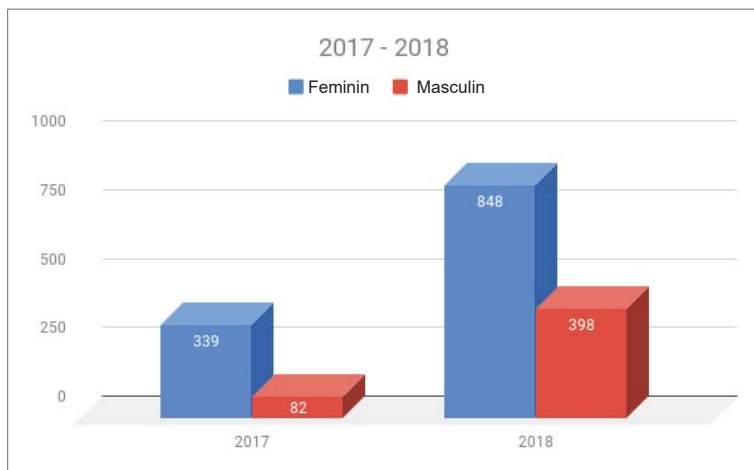
Repartiția respondenților după gen (2018)

Diagrama nr. 4

Repartiția respondenților după gen (2017-2018)

Diagrama nr. 5

Dacă în 2017 21% dintre cei care au participat la top au fost bărbați, în 2018 această cifră s-a mărit cu 11% (257 persoane). Totuși, reprezentanții sexului puternic rămân în minoritate la capitolul lectură. Această situație este atestată și de studiile realizate în alte țări.

Vladimir Mânăscuță, în romanul său „Dulce infern”, încurajează bărbații să lectureze: „Se zice că bărbații care citesc mult au mai mare succes la femei...”¹, „Consider că un bărbat pasionat de lectură este interesant. Multe sondaje spun că imaginea unui bărbat cu cartea în mână este catalogată de reprezentantele sexului frumos ceva mult mai sexy decât clasicul *macho*”².

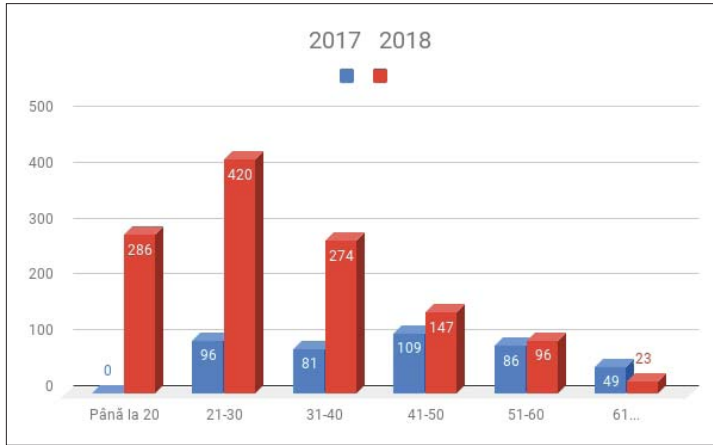
16,3% (203) din numărul total de respondenți au citit 2 sau mai multe cărți din listă, inclusiv 13,7% (171) femei și doar 2,6% (46) bărbați.

¹ MÂNĂSCUȚĂ, Vladimir. Dulce Infern. Chișinău: Prut Internațional, 2018, p. 122.

² MÂNĂSCUȚĂ, ref. 1, p. 123.

Repartiția respondenților după vârstă (2017-2018)

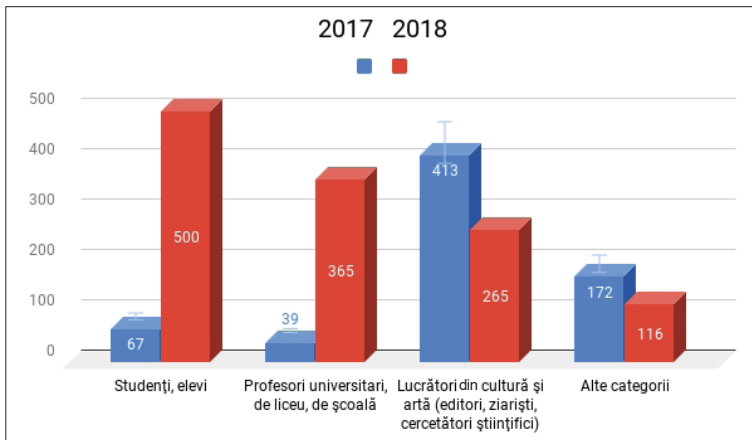
Diagrama nr. 6

Astăzi s-au schimbat evident preferințele de lectură ale tinerilor, aceștia având la dispoziție atâtea surse de informație. Multe lucrări și studii realizate în ultimii ani demonstrează că tinerii de azi citesc mai puțin. Studiul nostru însă vine să aducă un argument pro vizavi de lectura tinerilor. Numărul respondenților la această categorie a crescut cu 36,6%.

Raportul profesional al respondenților (2017-2018)

Diagrama nr. 7

În vara aceasta, mulți dintre elevi și studenți și-au petrecut vacanța lecturând cărți ale autorilor moldoveni. Numărul participanților la sondaj din această categorie a crescut de peste 7 ori, cu 433 persoane. S-au mobilizat și profesorii, numărul lor a crescut de aproape 10 ori.

Numărul editurilor prezente în sondaj este în scădere și în acest an, de la 39 edituri în Top – 2017 la 26 în cel din 2018.

Editurile și numărul de titluri de carte editate în anul 2018, incluse în chestionar:

Tabelul nr. 1

Nr. / d.o.	Edituri, tipografii	Nr. de titluri
1.	Pontos	35
2.	Tipografia „Print-Caro”	20
3.	Tipografia „Reclama”	13
4.	Prut Internațional	11
5.	Cartier	10
6.	ARC	9
7.	Tipografia din Bălți	8
8.	Tipografia „Tipocart Print	6
9.	Lexon-Prim	5
10.	Notograf Prim	5
11.	Universul	4
12.	Casa Editurii 11	3
13.	Labirint	2
14.	Editura pentru Literatură și Artă	2
15.	CEP USM	2
16.	Fundația „Draghiștea	2
17.	Lyceum	2
18.	Полиграфист	2
19.	Ancestrala	1
20.	Bibl. Municipală „B. P. Hasdeu”	1
21.	Cadran	1
22.	Cuvîntul ABC	1

23.	Gunivas	1
24.	Lumina	1
25.	Știința	1

Notă: 48 de titluri au apărut în afara editurilor.

Editurile „Prut Internațional”, „Arc” și „Editura pentru Literatură și Artă” rămân prezente cu cărțile câștigătoare și în Top – 2018. Editura „Cartier” revine în acest an cu 3 cărți.

Editurile cu cele mai multe prezențe în Top 2017, 2018

Tabelul nr. 2

Denumirea editurii	Număr de titluri intrate în „Topul celor mai citite 10 cărți, editate în anul...”
Top – 2018	
Cartier	3
Prut Internațional	2
ARC	1
Editura pentru Literatură și Artă	1
(S. n.)	3
Top – 2017	
Prut Internațional	5
ARC	1
CartDidact	1
Editura pentru Literatură și Artă	1
(S. n.)	2

Conform opiniilor respondenților la sondajul organizat în acest an, cele mai citite cărți sunt:

Autorul și titlul publicației
Butnaru, Val. Ultimul profet adevărat
Cheianu, Constantin. Ultima amantă a lui Cioran
Colesnic, Iurie. Chișinăul nostru și vraja neuitării
Druță, Ion. Căsuța de la Răscruce
Filip, Iulian. Nici o șansă cu extraterestrii
Lungu, Marinela. Să nu mă lași
Mânăscuță, Vladimir. Dulce infern
Răileanu, Mariana. Minte-mă ca-n prima zi
Țibuleac, Tatiana. Grădina de sticlă
Țicu, Octavian. Homo Moldovanus Sovietic: Teorii și practici de construcție identitară în R(A)SSM (1924-1989)

Butnaru, Val. Ultimul profet adevărat : [roman] / Val Butnaru ; cop.: Sergiu Stanciu. – [Chișinău] : Prut Internațional, 2018 (Combinatul Poligrafic). – 155 p. – ISBN 978-9975-5437-0-5.

Val BUTNARU este un analist politic, dramaturg, publicist și scriitor basarabean, fondatorul trustului media „Jurnal Trust Media”; membru al Uniunii Jurnaliștilor din Moldova (1987), al Uniunii Teatrale din Moldova (1992), al Uniunii Scriitorilor din Moldova (1993) și al Uniunii Scriitorilor din România (2003); vicepreședinte al Uniunii Jurnaliștilor din Moldova (1999-2003), membru al Clubului Național de Presă, membru al Centrului Independent de Jurnalism, membru al Consiliului de observatori al Audiovizualului, dar din care s-a retras în semn de protest față de recursul la metode nedemocratice în activitatea CCA.

(Val Butnaru. [Accesat 06.09.2019]. Disponibil: https://ro.wikipedia.org/wiki/Val_Butnaru)

„Stilul romanului este absolut neobișnuit pentru mine, pentru că este un stil atât de alert, de fluent, de concentrat, atât de proaspăt și atât de modern. Și, în același timp, nu este exagerat. Pentru că mulți autori de-ai noștri exagerează, aglomerând neologisme peste neologisme. Iar acest roman este foarte echilibrat și foarte detaliat. Pentru că este important ca să fie veridic, autentic și credibil, trebuie să-ți dea detalii adevărate,

din viață, iar detaliile lui sunt atât de elocvente, frumoase și exacte!”³

„*Ultimul profet adevărat* este o alegorie despre destinul uman.

[...] După ce găsește un bilețel într-o carte, un profesor de istorie pornește în căutarea necunoscutei care l-a scris, fiind convins că ea trebuie să fie femeia vieții lui. Aventura sa va fi, de fapt, și o călătorie înăuntrul (sau în jurul?) său, fără să știe însă care ar putea fi prețul obsesiei care-l macină.

[...] O poveste despre nesfârșita căutare de sine a omului, despre neputința lui de a fi mai mult decât i-a fost dat să fie, o carte despre virtuțile și slăbiciunile firii noastre.

Un roman care te cucerește (și nu te lasă să deschizi *facebookul*), de la prima – «Nu poate fi! Nu e posibil», până la ultima frază – «aceasta ne va fi cândva voința ultimă».”⁴

„12. În liniștea sălii de lectură, cititorii, aplecați asupra cărților sau a revistelor vechi și prăfuite, îi par a fi nu oameni, ci niște extensii bipede ale paginilor care le intră în creieri: silențios și invizibil. Ca de fiecare dată când se află în asemenea situații, îl înfioară imaginea zecilor și a sutelor de oameni care citesc fără să-și rupă privirile din paginile din fața ochilor, astfel că, în aceleași clipe, idei și cuvinte, ascunse în volumele de pe masă, se dezlipesc din texte savante, pătrunzând, fără zgomot, dincolo de osul alb al frunților bombate, cu pielea lor ușor încrețită, și se aștern leneș între tâmplele lor frumoase și netede...”⁵

³ BEȘLEAGĂ, Vladimir. Stilul romanului este absolut neobișnuit ... [Accesat 09.09.2019]. Disponibil: <http://www.jurnal.md/ro/news/38502aff93dae9fa/foto-noul-roman-al-lui-val-butnaru-ultimul-profet-adevarat-a-fost-prezentat-la-bookfest-2018.html>

⁴ Ultimul profet adevărat. [Accesat 05.09.2019]. Disponibil: <https://edituraprut.md/shop/item/view/9148>

⁵ BUTNARU, Val. Ultimul profet adevărat. Chișinău: Prut Internațional, 2018. P. 10.

Cheianu, Constantin. Ultima amantă a lui Cioran: Roman / Constantin Cheianu. – Chișinău : Cartier, 2018. – 152 p. – ISBN 978-9975-79-891-4. – 1000 ex.

Constantin CHEIANU – dramaturg, prozator, publicist.

După absolvirea Facultății de Litere a Universității de Stat din Chișinău, devine redactor la hebdomadarul „Literatura și arta”, unde debutează cu nuvela *Rouă tânără*. Cofondator, împreună cu regizorul Alexandru Vasilache, al Teatrului de Buzunar, pe scena căruia este montată dramatizarea sa după romanul lui Gabriel García Márquez *Un veac de singurătate*. Prima piesă originală a autorului, *Plasatoarele*, este premiată de Ministerul Culturii din Republica Moldova și montată la Teatrul „Eugène Ionesco”. Spectacolul a cucerit Marele Premiu al Festivalului Național de Dramaturgie în 1998.

În același an este distins cu Premiul pentru Dramaturgie al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova pentru volumul *Luministul* (Editura „Arc”, 1997), iar în 1999 apare, la Editura „Cartier”, prima parte – *Totul despre mine!* (Premiul pentru Proză al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova) – a ceea ce avea să devină, zece ani mai târziu, dialogul autobiografică *Sex & Perestroika*. Volumul a stat la baza unui spectacol cu același nume, montat în anul 2014 de Luminița Țicu la Teatrul-Laborator „Fosbook”.

În perioada 1999-2017, unsprezece piese ale autorului sunt montate pe scene din România, Republica Moldova și Ucraina. Spectacolul *Luna la Monkberry (Golani revoluției moldave)*, în regia lui Alexandru Grecu, este distins cu Marele Premiu al Festivalului

Național de Dramaturgie, organizat de Teatrul „Satiricus” (2008). Din anul 2010 până în prezent, realizează două emisiuni de satiră politică: *Ora de ras* și *Mai pe scurt* la postul Jurnal TV.⁶

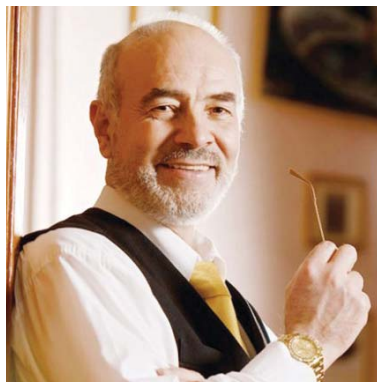
„Constantin Cheianu ne surprinde din nou. Asta face de mai mulți ani, ca scriitor, dramaturg, om de televiziune, intelectual angajat civic... De data aceasta apare într-o ipostază cu totul insolită. Demonul ludic și spectacular, de care s-a lăsat mereu locuit, l-a îndemnat să-și pună pe cap o bonetă înaltă, cu pliuri, să se încingă la brâu c-un șorț de bucătar și să ne invite la o cină memorabilă, alături de faimosul Anthony Bourdain, pe care și l-a luat drept *spiritus rector*. Și demonstrează o competență gastronomică de invidiat. Doar că bonomia sa de primă instanță nu ne poate înșela. Noul roman al lui Constantin Cheianu, *Ultima amantă a lui Cioran*, îmbrăcat în toate convențiile genului, este o confesiune dramatică, tulburătoare. Spiritul acid, dilematic al autorului irumpe cu o putere pe care numai o ruptură afectivă, o tensiune interioară, îndelung refuțată, o poate provoca. Un ecorșeu al ființei. O voluptate a exhibării. Eros și thanatos într-un amestec ce-ți dă fiori. Interogații existențiale formulate tranșant, cioranian – «scepticul de serviciu al unei lumi în declin» – este o altă, obsesivă, referință a sa, atunci când reflectează la ideea sinuciderii. Cheianu sfidează prejudecăți, deranjează comodități de gândire, răscolește sensibilități aplatizate. Pentru că ne naștem «cei mai frumoși și mai inocenți dintre prunci» și sfârșim prin a produce suferințe, războaie, tragedii. Perpetuăm o sentință fără drept de apel, scrijelită pe fruntea umanității.

O carte cu putere cathartică, eliberatoare – sentiment în care s-ar putea regăsi, alături de autor, și destui dintre cititorii săi. Dens și suplu în scriitură, Cheianu îți arată cum poți muta, dincolo de admisibil, pilonii a ceea ce gândim, mulți dintre noi, dar nu îndrăznim să articulăm în cuvinte.”⁷

⁶ Tulburătoare și imprevizibilă. „Ultima amantă a lui Cioran” de Constantin Cheianu la Libraria din Centru. [Accesat 09.09.2019]. Disponibil: <https://agora.md/stiri/51801/tulburatoare-si-imprevizibila--ultima-amanta-a-lui-cioran-de-constantin-cheianu-la-libraria-din-centru>

⁷ CIOBANU, Vitalie. Recenzie. [Accesat 09.09.2019]. Disponibil: <http://www.cartier.md/carti/ultima-amant%C4%83-a-lui-cioran/1492.html>

Colesnic, Iurie. Chișinăul nostru și vraja neuitării / Iurie Colesnic ; ed. îngrijită de Mariana Harjevschi ; coord. : Lidia Kulikovski ; Bibl. Municipală „B. P. Hasdeu”. – Chișinău : S.n., 2018. – 632 p. – ISBN 978-9975-134-32-3. – 100 ex.

Iurie COLESNIC – scriitor, istoric literar, om politic.

A activat în calitate de: învățător de cultură fizică (1972-1973) în satul Buda, Călărași, referent la Societatea „Știința” din Chișinău din 1978, profesor de tehnologie specială la ȘTP nr. 10 din Chișinău (1980-1983), corector și redactor tehnic (1985-1986), redactorșef și director artistic la Studioul „Animafilm” (1986-1991), director al Centrului Muzeografic „M. Kogălniceanu” (1991-1995), director al Editurii „Universitas” (1991-1993), director al Editurii Enciclopedice „Gh. Asachi” (1993-1995), director al Editurii „Museum” (din 1995), director al Casei Cărții „Mitropolit Petru Movilă”; membru corespondent al Academiei Internaționale de Cadre din Kiev, 2000; doctor honoris causa al Universității Umaniste din Chișinău, 2000.

(Iurie Colesnic. [Accesat 28.08.2018]. Disponibil: https://ro.wikipedia.org/wiki/Iurie_Colesnic)

„Scrierile despre Chișinău, scrise de Iurie Colesnic, istoric literar, cercetător al istoriei ținutului natal cu spirit enciclopedic, s-au bogățit cu o lucrare voluminoasă – *Chișinăul nostru și vraja neuitării*, apărută sub egida Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu” în 2018.

Cartea, totalizând 632 de pagini ale istoriei Chișinăului, ne vorbește despre trecutul și prezentul urbei, diverse monumente, locuri istorice ale Chișinăului, dar și personalități marcante ale orașului.

Avem convingerea că prin simplă enumerare a celor opt capitole – *Fundamente, Cronici; Din tată-n fiu...; Oameni care au fost; Clădiri în care s-a făurit istoria; Chișinăul din Chișinău; Nodurile și semnele amintirii; Copiii Chișinăului* putem stârni interesul pentru acest volum considerabil.

Cartea face referințe la personalități și familiile personalităților marcante care au intrat în istorie grație faptelor lor: Gheorghe Bezviconi, Vladimir Lașcu, Paul Gore, Sergiu Rădăuțanu, Gheorghe Rașcu, Augustin Pop, Gheorghe Cireș, Dominte Timonu, Nicolae Donici, Arcadie Donos, Alec Duma, Axinte Frunză, Ion Osadenco, Ștefan Gonata, Iuliu Cireș, Teodor Nencev, Alexandru Robot, Leonid Șeptițchi, Vasile Soloviov s.a.; la casele unde au trăit oameni care au contribuit la dezvoltarea orașului.

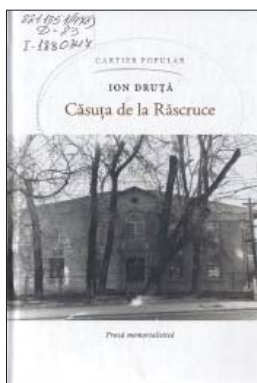
Edificiile, locurile istorice ale Chișinăului le găsim în capitolul *Chișinăul din Chișinău*, unde este prezentată istoria a 77 din cele mai importante monumente și locuri istorice ale orașului.

O bogată iconografie cu fotografii îmbogățeste și face atractiv acest volum.

Este o cercetare solidă, de mare interes pentru publicul larg, comunitatea chișinăuiană și nu numai.”⁸

⁸ FOIU, Taisia. Chișinăul nostru și vraja neuitării: o nouă pagină a istoriei orașului. [Accesat 09.09.2019]. Disponibil: <https://orasulmeuchisinau.wordpress.com/2019/03/27/chisinaul-nostru-si-vraja-neuitarii-o-noua-pagina-a-istoriei-orasului/>

Druță, Ion. Căsuța de la Râscruce : Proză memorialistică / Ion Druță. — Chișinău : Cartier, 2018. — 313 p. — ISBN 978-9975-86-295-6.

Ion DRUȚĂ – prozator, dramaturg și eseist. Operele sale, adunate în 4 volume, *Frunze de dor*, *Balade din câmpie*, *Ultima lună de toamnă*, *Povara bunătații noastre*, *Clopotnița*, *Horodiște*, *Întoarcerea țărâni în pământ*, *Biserica albă*, *Toiagul păstoriei* ș.a. fac parte din „fondul de aur” al literaturii naționale contemporane. Primele povestiri ale prozatorului sunt publicate la începutul anilor '50. În 1967, scrie piesa *Casa Mare*, nuvela *Ultima lună de toamnă* și romanul *Balade din câmpie* (prima parte a dialogiei *Povara bunătații noastre*). Din 1987 Ion Druță este președinte de onoare al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, post în care a fost ales unanim la adunarea generală a scriitorilor. În 1990, a fost ales ca membru de onoare al Academiei Române, iar la 30 decembrie 1992 – membru titular al Academiei de Științe a Republicii Moldova. A fost inclus în lista celor mai buni 10 scriitori din lume pentru anul 1990 (*Moldova literară* din 26 iulie 1995).

Este decorat cu mai multe ordine și medalii, deține titlul de Scriitor al Poporului.

La 26 august 2008 i-a fost acordat Premiul de Stat pentru contribuția de excepție la dezvoltarea culturii și literaturii naționale și universale.

La 11 septembrie 2009, Ion Druță a devenit primul cavaler al Ordinului „Bogdan Întemeietorul”. Președintele de atunci al Republicii Moldova, Vladimir Voronin, l-a decorat pe Druță cu acest ordin „în

semn de profundă grațitudine pentru contribuția sa deosebită la renașterea națională, pentru merite în dezvoltarea relațiilor culturale cu țările străine și activitate prodigioasă în vederea sporirii prestigiului Moldovei pe plan internațional”.

(Ion Druță. [Accesat 09.09.2019]. Disponibil: https://ro.wikipedia.org/wiki/Ion_Dru%C8%9B%C4%83)

„Trăiam într-o lume a mea, care nu avea nimic comun cu mediul înconjurător. Deși locuiam în Chișinău, mi-am luat satul cu mine. Nu neapărat satul natal. Aveam satul visurilor mele. Fiecare trăiește în două sate. În cel pe care îl are și în cel pe care ar fi vrut să-l aibă. Eu unul locuiam deja în cel de-al doilea sat al meu. Acolo eram absolut liber. Scriam ce-mi venea în vârful peniței, nu-mi era frică de nimeni și de nimic. Tocmai asta și deranja autoritățile. Încolonarea era doar începutul operației. Principalul lor scop era să fiu scos din satul visurilor mele. Mi se cerea, mi se sugera, mi se făceau aluzii. Și editura, care nu-mi mai dădea traduceri, și revista *Nistru*, care nu-mi publica nuvelele, și radioul, care se făcea a uita că mi-a cerut două povestioare scurte, toți îmi sugerau, oarecum, că situația se va normaliza îndată ce voi părăsi cel de-al doilea sat al meu...”⁹

Cartea cea mai recentă a lui Ion Druță se deschide cu amintiri ale epocii „chișinăuiene” din biografia scriitorului. Urmează nuvela – având ca pretext autobiografic o întâlnire a prozatorului cu cititorii – intitulată *Bucovineana*. În fine, o schiță de roman, beletristică pură, *Katiușa* (amintind cumva de *O zi din viața lui Ivan Denisovici* a lui Soljenițin).

Textul care dă numele cărții este unul pur-memorialistic, deși în cazul lui Druță niciodată nu poți băga mâna în foc unde e document și unde ficțiune. O înlănțuire de amintiri aparent nestructurate decât de capriciile firești ale memoriei (nu mai uimește pe nimeni – și nu mai contestă nimeni afirmația – că în Basarabia viața literară e mai interesantă decât literatura.). Dar Druță nu ar fi Druță dacă ar lăsa povestea să curgă după legile obișnuite ale mecanicii fluidelor.

⁹ DRUȚĂ, Ion. Căsuța de la Răscruce. Chișinău: Cartier, 2018. Cop. 4.

O cititoare i-ar fi reproșat scriitorului că nu ar avea motive să fie mereu supărat pe Chișinău, urbea care îl găzduise în tinerețe, care i-a tipărit primele cărți, i-a montat piesele și i-a turnat filmele ce l-au făcut celebru. Pretextul acesta, plus finalul vor face o construcție rotundă din chiar aceste nestructurate evenimente-amintiri. Este vremea obsedantului deceniu în Basarabia, epoca tentativelor formării „literaturii sovietice moldovenești” pe fundalul confruntărilor dintre „șantiștii” transnistreni și „românii” basarabeni. O atmosferă obscură, plină de suspiciuni și lipsită de aerul libertății și al inspirației, după care nu te mai miri de ce nu am avut literatură, ci ești surprins de acea brumă de texte pasabile, ivite totuși ca din nimic.

O permanentă oscilare între transnistreni și basarabeni. Alcătuirea unei culegeri de texte „umoristice”, din intenția cărei nu a rămas nimic, conformistul Andrei Lupan umplând-o cu texte anoste doar ca să nu strice „armonia” dintre „maluri”. Colaborarea la ziarul *Moldova socialistă*, publicarea unor foiletoane deranjante. Parodierea grafomanilor într-un serial de rescriere prin răsucirea-schinguirea retoricii, pentru a reproduce într-o formulă „originală” propoziția simplă „Vaca paște iarbă verde”.

O istorie la fel de anecdotică este experiența tânărului scriitor la „seminarul” de scenaristică dintr-o localitate de lângă Moscova. Pe lângă vizionările unor filme bune (interzise în URSS) din cinematografia mondială și câteva „lecții” ale unor somități, precum Aleksandr Dovjenko, toată „școala” a fost una mai curând ideologică decât artistică.

Unul dintre conducătorii cursului de scenariști, „nume sonor” în cinematografia sovietică, dar fără creație, le povestește ascultătorilor cum își testau filmele (încă neproduse) francezii. Cică autorul scenariului cobora în stradă, unde micii vânzători de ziare se întreceau în a-și promova, cât mai energic, marfa („de asta depinde micul lor câștig”). Îl opreau pe puștiul alergând cu un braț de ziare: „«o să-ți povestesc ceva foarte interesant». Dacă puștiul te ascultă răbdător până la capăt, înseamnă că fabula ta prinde, filmul va avea succes. Dacă însă puștiul o rupe, la un moment dat, din loc cu replica: «pardon, monsieur, sunt foarte ocupat», poți să-i pui cruce. Filmul nu va fi primit de public”.

Dar Druță nu a scris niciun text fără să-și fi propus un scop, fără

o deducție morală, pe care s-o rostească fie autorul, într-o eseistică sentință finală; fie naratorul într-o poantă, la fel, finală; fie vreun personaj, șoptind-o tainic, aluziv, dar memorabil, în unul din cotloanele cărții.

La fel ca în mai toate scrierile memorialistice, singurul erou este povestitorul. Până și unele personaje (iar aici e vorba de persoane reale) în general pozitive, fie caracterizate astfel de contemporani, fie prezentate în culori luminoase (până la un punct) de însuși naratorul, se divulgă într-un moment ca nedemne, scriitorul ținându-le la stâlpul infamiei.

„Conflictul” major se produce într-o seară, când, întorcându-se din oraș, autorul își găsește vecinii de casă – „căsuța de la răscruce” era un fel de cămin pentru scriitori – la poartă („erau, în fond, cu toții săteni și, cum se obișnuiește prin sate, se adună pe-nserate la poartă pentru a mai afla și discuta despre cele ce se fac pe lume”). Vrea să treacă în casă (după ce îi salută, obișnuit cu: „ce mai faceți, puneți țara la cale?”), dar e oprit de poetul-tanchist Ponomari, un transnistrean, scriitor submediocru, dar redactor-șef al revistei *Nistru* a Uniunii Scriitorilor: „Stai, bre, ce te grăbești așa?.. Ori nu ne ai de oameni?”

Era un capăt de sfadă, bineînțeles. Ponomari îl amenință că niciun text de al lui Druță nu va fi publicat în revista *Nistru* atât timp cât el, tanchistul, e redactor-șef. Motivul? „Atitudinea” lui Druță față de puterea sovietică. Cearta ia turății când tânărul basarabean, la replica transnistreanului că acesta l-ar fi „eliberat” în 1940, îi parează că țărani basarabeni zi de zi „eliberează” plantele de cultură de buruieni, pentru a-i hrăni pe alde Ponomari. Dar nu polemica l-a întristat pe Druță (bețivul poet-tanchist nu putea să gândească altfel), ci faptul că toți prietenii basarabeni nu doar că nu l-au apărat, ci chiar au ținut partea tanchistului (transnistrenii cel puțin au tăcut). Concluzia lui Druță e absolută: „De, așa e neamul nostru!”

Obijduit pe vecinii din „căsuță”, se retrage, de fapt, din această lume în amintirile sale, în ficțiunile sale. *Frunze de dor*, o poveste tristă, dar plină de poezie și culoare (implicit, de nostalgii sublimate estetic) va exploda în final, precum potopul de lumini și culori al frescelor din finalul lui *Andrei Rubliov* al lui Tarkovski, după tristul tablou, în sepia, al Rusiei medievale.

Se întrevede aici și o replică – după multe meditații – la reproșul

intermitent al basarabenilor că „apostolul neamului” trăiește în capitala unui (alt) imperiu. Doar că e cam oximoronică decizia: supărat pe „orașul trădător”, scrie o poveste de dor pentru sat și se refugiază... în metropolă (în capitala ocupantului!). Supărat pe „neamul nostru”, se regăsește între alte „neamuri”.

Bucovineana, cel de al doilea text, povestește, într-o narațiune-cadru, despre o întâlnire clandestină (de frica securității sovietice) cu o „cititoare”, care îl provoacă pe autor/narator la această aventură nocturnă... pentru a-i mărturisi scriitorului istoria vieții sale (urmează, înțelegeți, o „poveste în ramă”). Arestată și deportată încă de când era elevă, pentru un slogan scris pe tablă în care ea „protestează” împotriva „colectivizării” forțate, eroina parcurge cercurile infernului stalinist, lucrând la tăiat pădure în taigaua siberiană. O istorie colaterală, povestită de ea, este a unei ființe fragile, o femeie de viță aristocratică, poreclită în lagărul siberian „Anna Karenina”.

„Dovada” documentară a acestei biografii ar fi chiar bilețelul pe care i l-ar fi scris eroina la „întâlnirea cu cititorii”, bilet pierdut însă de redactorii editurii. Al doilea „argument” este invocarea în context a fostului ministru al sănătății de la Chișinău, faimosul medic-chirurg (și patriot român) Nicolae Testemițanu, care ar fi ajutat-o pe protagonista narațiunii.

Povestea trimite cumva atât la *Clopotnița*, romanul subversiv al lui Druță din anii '70 (Horia, personajul principal de acolo, era și el venit din Bucovina, plai cu un loc aparte în memoria afectivă a lui Druță), dar și la *Samariteana*, nuvela acestuia din anii '90. Iar pe de altă parte, întrește galeria personajelor feminine din opera scriitorului, memorabile, dârze, adesea mai consistente moral decât cele masculine.

Ultimul text din carte, *Katiușa*, este inspirat din biografia lui Alexandru Țățulescu, medicul personal al generalului Avramescu, deținut politic într-un lagăr de lângă Vorkuta, dincolo de Cercul Polar. Nuvela povestește, ca și în cazul nuvelei lui Soljenițîn, o zi (sau, mai precis: o seară și o noapte) din viața unui condamnat la Gulag.

O coloană de câteva sute de deținuți se întorc, prin pustiurile reci de dincolo de Cercul Polar, în lagăr, după o zi de muncă în minele de cărbuni. Tabloul amintește de *Pohod na Sybir* a lui Alecsandri. Ajunși în curtea lagărului, deținuții aud cum din difuzorul de pe stâlpul din mijlocul curții – deținuții îl porecliseră „Gramofonul de Siberia” –

absolut surprinzător (până atunci el transmitea doar comunicate oficiale și editorialele ziarului *Pravda*), răzbate o secvență muzicală, uvertura unei operete de Johann Strauss. Un deținut, fascinat de muzică (amintire din tinerețe), „evadează” din coloană și îmbrățișează stâlpul. Armele sentinelor sunt îndreptate spre el, gata să tragă, și doar apariția șefului lagărului degajează situația.

Fiindcă orice narațiune care se respectă trebuie să includă partea ei de escapadă din cotidian, aici aventura se produce în câteva faze, dar pe un singur spațiu și pe o scurtă porțiune de timp, ca într-o piesă clasicistă (cu, da, confruntări dintre datorie și sentiment). Vocația de dramaturg nu-l va părași pe Druță nici aici.

Noaptea, deținutul cu numele „O sută optzeci și trei” este adus în casa colonelului, comandantul lagărului și tată a doi copii mici. Copiii aveau febră, ce nu scădea de mai multă vreme, intervențiile de până acum ale medicului de sector fiind fără efect. Cu o experiență de vraci în satele basarabene, obișnuit să-și trateze pacienții adesea cu metode naturiste, deținutul găsește și aici soluția (diagnoza și tratamentul potrivit) și, spre uimirea soției colonelului, le scade febra copiilor. Înainte de asta are o polemică cu colonelul (deși acesta e înfuriat că este nevoit să discute cu un „dușman al poporului”), o confruntare etică dintre un ateist militant și un creștin convins. Obișnuit să-și impună opinia apelând la autoritatea funcției, colonelul cedează în fața intelectualului, spiritului liber, dar mai ales în fața medicului care trebuia să-i trateze odraslele.

Intriga absolută a serii este o scurtă aventură erotică dintre deținut și soția colonelului, îndrăgostită subit de acest român, intelectual creștin, frumos și... curajos. Sentinelele moțând în tindă, colonelul sforăind în dormitorul său, iar copiii adormiți, după tratament, în pătuțurile lor, deținutul și stăpâna rămân singurii treji din casă. Urmează rugămintea femeii... să-i boteze copiii, cu argumentul: „odată, în copilărie, am auzit pe un preot bătrân că cel sfințit îl sfințește prin sine pe cel nesfințit”. Deținutul recunoaște preceptul, dedus din Epistolele apostolului Pavel, pe care el, medicul-deținut (citește: Ion Druță) le cunoștea foarte bine. Toate puse la punct și lumea dormind împăcată, urmează o scurtă și riscantă aventură erotică, cu mângâieri discrete, dar și cu îmbrățișări tot mai insistente, și chiar cu un sărut înfocat al femeii (bărbatul, mai calm și mai responsabil, încerca să păstreze

distanța), explodând într-un fel de moment culminat al poemului... Trezindu-se însă, „colonelul călcă cu cizmele sale necruțătoare firavul mugur ce răsărise între cele două suflete” (o fi uitat Druță că el era soțul legitim?).

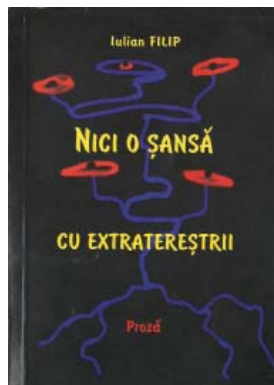
E o bună schiță pentru un roman, doar că ar mai fi de eliminat ceva de aici. Pe de o parte, o poveste liberă, amintind de scrierile din tinerețe ale lui Druță, poveste cu regulile și resorturile ei (muzica, boala, o aventură romantică, ce trebuia... ne-spuse discret), pe de alta însă, una tezistă, cu comentarii în exces, cu morala care vine din Scripturi etc. Comentariile eseistice excesive, cred eu (da, umilul comentator) strică orice narațiune.

Pentru ca această construcție poetică să fie și ea rotundă, făcând „bilanțul” narațiunii (înclinând scriitura ba spre eseu, ba spre meditație, ba spre poveste moralizatoare, ba spre justificarea tuturor – sic!), naratorul ne amintește despre pasiunea pentru muzică a deținutului. După Strauss, într-un moment de disperare eroul își amintește de Simfonia a IX-a a lui Beethoven, „veșnicul imn al vieții”. Iar în final de poveste a unei zile din viața sa își amintește, oarecum previzibil, de corul sclavilor din *Nabucco*, adăugând: „operele clasice sunt ceea ce ne mai ține pe această planetă, pe cât de minunată, pe atât de nefericită”.

Aici, dacă ar fi vorba de un film, camera s-ar retrage tot mai mult, divulgând că perspectiva din care a fost urmărită povestea este una... de foarte sus. Cosmică.¹⁰

¹⁰ CIOBANU, Mircea V. Ce ascunde „Căsuța de la Răscruce?”. [Accesat 09.09.2019]. Disponibil: <http://www.viataromaneasca.eu/revista/2018/10/ce-ascunde-casuta-de-la-rascruce/>

Filip, Iulian. Nici o șansă cu extraterestrii : proză / Iulian Filip. – [Chișinău] : S. n., 2018 (Tipografia Academiei de Științe a Moldovei). – 158 p. – ISBN 978-9975-62-417-6. –1000 ex. Disponibilă: https://lecturacentral.files.wordpress.com/2019/03/iulian-filip.-nici-o-c899ansc483-cu-extraterec899trii.pdf?fbclid=IwAR1N-6nvQzJxFfVGdbgg1ZC6OpNpsxxi20unEbSRddqJw9p_eaUqZsHPxYc

Iulian FILIP, doctor în filologie, Maestru în Arte, poet, prozator, eseist, dramaturg și folclorist. Activează în cadrul Institutului de Filologie Română „B. P. Hasdeu”. Este decorat cu Medalia „Mihai Eminescu” (1998), cu Ordinul de Onoare al Republicii Moldova „*pentru merite în dezvoltarea literaturii, activitate publicistică prodigioasă și contribuție la promovarea valorilor naționale*” (2010), cu Ordinul Național „Serviciul Credincios” – în grad de Ofițer al României (2014) ș.a. În versurile sale, poetul cultivă un stil clasic, tradițional, sugestiv, contribuind la dezvoltarea poeziei și dramaturgiei pentru copii prin numeroase cărți. Este autor al unui roman eseistic și al mai multor studii științifice în folcloristică. Piesele sale pentru copii și pentru maturi au fost montate în câteva spectacole. În același timp, este autor de texte pentru cântece de factură populară, corale și de estradă, autor de librete.

(Iulian Filip. [Accesat 28.08.2019]. Disponibil: https://ro.wikipedia.org/wiki/Iulian_Filip)

„...Nepotul mai să întrerupă filmările... Extraterestrii... mișună între cei cu care el nu poate comunica? De ce nu poate? Cum nu poate? Se face a căuta treceri și-l ia în plan mare pe bunel, citindu-i tot mai îndeaproape surâsul abia schițat de... Mona Lisa...”,¹¹

¹¹ FILIP, Iulian. Nici o șansă cu extraterestrii. Proză. Chișinău: S.n., 2018. Cop. 4.

Lungu, Marinela. Să nu mă lași / Marinela Lungu ; cop.: Vladimir Kravcenko. – [Chișinău] : Prut Internațional, 2018 (Combinatul Poligrafic). – 220 p. – ISBN 978-9975-54-391-0.

Marinela LUNGU debutează în 2016 cu romanul „Singură cu mine”, care a intrat în topul nostru la rubrica Debut literar. La distanța de numai doi ani, tânăra scriitoare vine cu un nou roman, intitulat „Să nu mă lași”, care se află și el în topul celor mai citite 10 cărți, editate în anul 2018. Romanul a fost publicat cu sprijinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării și este distins și cu premiul Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, în cadrul Salonului de Carte pentru Copii și Tineret din acest an.

„*Să nu mă lași* este o realitate dură, un strigăt disperat, o dovadă a faptului că dragostea adevărată nu are un final fericit, pentru că ea nu are, în genere, un final. Pentru a o înțelege pe deplin, fiecare cititor trebuie să o citească și să o trăiască la maxima intensitate.”¹²

¹² Tânăra scriitoare Marinela Lungu a lansat cel de al doilea roman intitulat „Să nu mă lași”. [Accesat 29.07.19]. Disponibil: <http://moldova9.com/tanara-scriitoare-marine-la-lungu-a-lansat-cel-de-al-doilea-roman-intitulat-sa-nu-ma-lasi/>

Despre mine¹³

Marinela Lungu

Eu sunt ceea ce vezi și mai mult decât poți vedea...

Sunt o ființă din două părți: una o poți vedea, cealaltă o poți simți. Prima poartă haine, a doua – sentimente. Rănile primei părți curg în sânge, celei de-a doua – în lacrimi. Prima respiră aer, a doua iubire. Prima merge pe pământ, cealaltă zboară printre vise. Prima gândește ca un adult, cealaltă speră ca un copil...

Sunt o mare de mistere nedeslușite până la capăt. Uneori, invadez toate nisipurile cu valuri zbuciumate și-apoi tot eu le usuc cu un soare strălucitor... Sunt ciudată uneori. Râd în hohote pentru a-mi opri lacrimile. Le înăbuș într-o avalanșă de veselie și nimeni nu știe că râsul meu e un ecou al durerii...

Sunt asemeni unor tunete și fulgere care ar putea distruge totul, însă pot reconstrui până și întreaga boltă cerească atunci când zâmbesc.

Sunt asemeni unor culori aprinse și stinse pe care pictorul le aruncă pe o coală albă de hârtie și nu corespund cu nimic, nu înseamnă nimic, nu construiesc nimic în viziunea unui om sărac sufletește.

Pot fi ruină, dar pot fi și castel...

Nu pot fi fățarnică. Nu mă pot preface. Nu pot simula sentimente inexistente. Nu pot spune că iubesc, atunci când, de fapt, nu e așa. Nu pot ține lângă mine un om care nu mi-e aproape sufletește.

Dacă vrei să mă cunoști atât de bine, nu te grăbi. Nu încerca să mă vezi, ci să mă simți. De tine depinde dacă vei reuși să pătrunzi în adâncurile ființei mele sau vei rămâne la suprafață ca un simplu spectator...

¹³ LUNGU, Marinela. Despre mine. [Accesat 06.09.2019]. Disponibil: https://singuracumine.blogspot.com/p/despre-mine_28.html

Mânăscurtă, Vladimir. Dulce infern : Bazat pe evenimente reale : [roman] / Vladimir Mânăscurtă. – Chișinău : S. n., 2018 [Tipogr. „Bons Offices”]. – 198 p. – ISBN 978-9975-87-360-4. – 1000 ex.

Vladimir MÂNĂSCURTĂ trece „de la muzică la scris, de la «Românii au Talent» la lansarea propriei sale cărți. Romanul, intitulat sugestiv-oximoronic «Dulce infern», vine cu o abordare profundă a temei dragostei, singurătății, deziluziei, dar și depășirii acestor stări sufletești.”¹⁴ „Reamintim că, în 2014, a scris un roman în limba rusă «Cheia Universului» care a avut succes atât în Rusia, cât și la noi în țară.”¹⁵

„Deși la început librăriile nu voiau să-i accepte cărțile, pentru că a fost tipărit fără editor, redactor, designer etc., «Dulce infern» a ajuns aproape în toate colțurile lumii. Cititorii continuă să-i trimită autorului fotografii cu romanul său, care a ajuns să vadă chiar și Marea Mediterană sau Colosseumul de la Roma.”¹⁶

¹⁴ LUNGU, Marinela. Recenzie: „Dulce Infern” de Vladimir Mânăscurtă. [Accesat 29.07.19]. Disponibil: <http://singuracumine.blogspot.com/2018/05/recenzie-dulce-infern-de-vladimir.html>

¹⁵ JITARU, Cristina. Vladimir Mânăscurtă, „Eminem de Drochia”, lansează noul roman „Dulce Infern”. [Accesat 29.07.19]. Disponibil: <http://buzz.md/vladimir-manascurta-eminem-de-drochia-lanseaza-noul-roman-dulce-infern/>

¹⁶ DUMITRIU, Valeria. „La început librăriile nu voiau să-l accepte”. După 5 luni de la lansare, romanul „Dulce Infern” cucerește orașe din întreaga lume. [Accesat 29.07.19]. Disponibil: https://old.zugo.md/article/foto---la-inceput-librariile-nu-voiau-sa-l-accepte---dupa-5-luni-de-la-lansare--romanul--dulce-infern--cucereste-orase-din-intreaga-lume_30125.htm

„M-a inspirat faptul că am întâlnit mai multe persoane care au trăit asemenea «povești», uneori nefiind în stare să găsească o cale de salvare. «Dulce Infern» este o stare, probabil, a fiecăruia care s-a confruntat cu singurătatea, despărțirea de persoana iubită, depresia și alte aspecte care persistă după o poveste de dragoste neîmpărtășită, astfel de persoane au simțit efectul de «Dulce Infern». Cititorii vor putea trăi o istorie. Ideea a fost că unii vor găsi ceva util pentru ei, iar alții vor trăi această istorie alături de eroii romanului, regăsindu-se în unele momente.”¹⁷

„Singurătății nu-i pasă de frumusețe, de vârstă sau gen, o dată ce capătă putere asupra sufletului, nu va ceda pozițiile, mai ales în zilele posomorâte de toamnă. Poți să fii înconjurat de o sută de oameni, dar să nu simți legătura nici cu unul dintre ei. Creierul, antrenat pentru a păstra momentele fericite, acționează acum ca cel mai sever dușman. Totul în jur, trădător, amintește de ea.

Sentimentele cer acțiune, inima se rupe din piept, iar sufletul s-a transformat dintr-o oază frumoasă, într-un pustiu incinerat. Blestemata realitate îl ține prizonier, de parcă s-ar hrăni cu suferința lui. Doar amintirile îl mențin la suprafața lucidității, plimbându-l, din nou și din nou, prin perioada când era fericit. Dulcile amintiri îi oferă refugiu, chiar dacă realitatea este un infern al său, dulce infern.

O istorie de dragoste excepțională, care s-a transformat într-un coșmar. Rămâne o singură întrebare – Cât va dura?”¹⁸

¹⁷ JITARU, Cristina. Vladimir Mănăscurtă „Eminem de Drochia” lansează noul roman „Dulce Infern”. [Accesat 29.07.19]. Disponibil: <http://buzz.md/vladimir-manascurta-eminem-de-drochia-lanseaza-noul-roman-dulce-infern/>

¹⁸ MĂNĂSCURTĂ, Vladimir. Dulce infern. Chișinău: Prut Internațional, 2018. Cop. 4.

Răileanu, Mariana. Minte-mă ca-n prima zi : Roman / Mariana Răileanu ; cop.: Andrei Dorgan. – Chișinău: Editura pentru Literatură și Artă, 2018 (F.E.-P. „Tipografia Centrală”). – 243 p. – ISBN 978-9975-32-0.

Iată un roman cu adevărat tânăr (și în sens de proaspăt, nou, inedit), scris de cea mai tânără prozatoare de talent din republică. Un roman remarcabil, dens, captivant. Un roman de azi, pentru cititorul de azi, despre cum se trăiește un sentiment vechi de când lumea – dragostea – azi.

Narațiunea e bine construită. Ea face parte din literatura psihologică, în care nu se întâmplă nimic altceva decât o îndrăgostire. Cartea e compusă din evenimente, întâmplări, cataclisme, care au loc la nivelul acestui sentiment. Anume el asigură continuitatea istorisirii de dragoste în care sfârșitul unei povești înseamnă doar începutul alteia, toate pornite una din cealaltă ca o mașinărie cu roțițe, care, fiind îmbinate, se declanșează reciproc și se mișcă, puse în mișcare de autoare, de viață sau de însuși Cel de Sus.

Uneori narațiunea cade din timp. Viața obiectivă e o pauză în irealitatea provocată de sentimentul cel mai real posibil pentru omul iubit.

Acțiunea pendulează între vis și realitate, între precizie și eroare, între aparență și certitudine, între cauză și efect, între dragoste și nedragoste.

Aceste ipostaze se confundă în permanență, decurgând una din alta, confundându-se una cu cealaltă.

Dragostea este motorul scrierii. Autoarea descrie sentimente puternice, mari pasiuni. Eroii cărții sunt cu toții (ambii) bolnavi

de iubire. Atunci când iubesc, ei influențează mersul stelelor și al anotimpurilor. Atunci când nu iubesc, se află într-o perioadă de convalescență, ca bolnavii care au ieșit din spital așteptând să-și revină. Dar ei se pot vindeca doar îmbolnăvindu-se.

La un moment dat, literatura se termină, iar personajele descrise încep să trăiască pe cont propriu, într-o realitate construită de altcineva, de astă dată – de autor, dincolo sau dincoace de literatură.

Pentru a reuși să supraviețuiască unei iubiri, eroii intră în alte iubiri, iubirile trecute împiedicându-i să se implice total în iubirile prezente, dar, se pare, și în toate celelalte, inclusiv viitoare.

Personajul central își trăiește până la capăt dragostea: un om pe care-l iubești nu-ți poate face niciun rău chiar dacă te omoară.

Acesta e laitmotivul cărții.

Autoarea dă dovadă de lecturi fabuloase, în care nu s-a rătăcit, găsind drumul spre sine.

Literatura devine pentru tânăra autoare o pasiune, adică o dragoste. Una împărtășită. Spre deosebire de cele prin care le este dat să treacă eroilor cărții.

Povestită de la persoana întâi singular, narațiunea e ca o spovedanie rostită sub patrafirul preotului, doar că aici păcatul din dragoste e mai degrabă o virtute, menită să-i salveze pe cei care iubesc fără speranță, adică – fără nicio șansă de a fi doi într-o singurătate de unul.

În această a doua ei carte Mariana Răileanu a reușit să devină ea însăși.

E important, într-o perioadă numită de unii critici „apocalipsa cuvântului”, cum știe autoarea să pună cuvintele în contextul în care acestea să sune proaspăt.

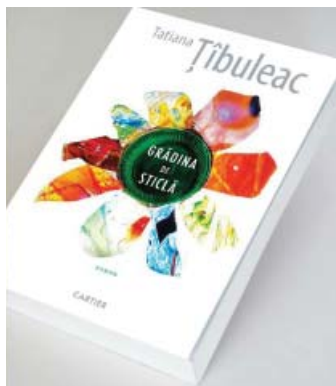
Umorul trist, ironia blajină, observația subtilă anunță o mare prozatoare de limba română.

Mariana Răileanu a scris o carte pe care ar fi vrut s-o scrie mulți dintre prozatorii cei mai buni ai generației ei.

Romanul „Minte-mă ca-n prima zi”, la o transcriere necesară, are toate șansele să devină un eveniment nu doar în proza tânără, nu doar în beletristica basarabeană, ci în tot arealul românesc de la Nistru la Tisa și, poate, mai departe.¹⁹

¹⁹ DABIJA, Nicolae. Doi într-o singurătate de unu... [Accesat 26.07.19]. Disponibil: <https://www.facebook.com/mintemacanprimazi/photos/mariana-r%C4%83ileanu-a-scris-o-carte-pe-care-ar-fi-vrut-s-o-scrie-mul%C8%9Bi-dintre-proza/180135729311359/>

Țibuleac, Tatiana. Grădina de sticlă : Roman / Tatiana Țibuleac ; cop.: Vitalie Coroban. – [Chișinău] : Cartier, 2018 (Tipogr. „Bons Offices”). – 173 p. – ISBN 978-9975- 86-285-1.

Tatiana ȚIBULEAC este originară din Chișinău. După 8 ani de jurnalism la ProTV-Chișinău, s-a stabilit la Paris, unde lucrează în comunicare. În 2016, a publicat un volum de proză scurtă, „Fabule moderne”, iar în 2017 primul său roman – „Vara în care mama a avut ochii verzi”. Lucrarea a avut un succes răsunător, fiind distinsă cu premiul pentru proză al revistei „Observator cultural”. „Grădina de sticlă”, a treia sa carte, a apărut la Editura „Cartier” în mai 2018. Autoarea este recunoscută la nivel internațional, a câștigat Premiul Uniunii Europene pentru Literatură cu acest roman.

„Ei, bine, în două cuvinte, pentru mine această carte este și MARE, și DESCURAJANTĂ, în același timp.

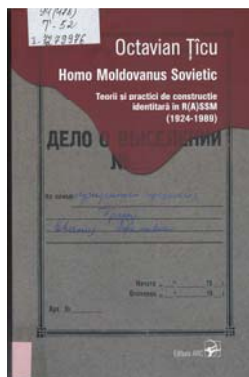
MARE, pentru că este o carte adevărată, a unui scriitor mare și merituos. Și poți face, Tatiana, cu această mărturie exact așa cum scrie în carte. «Aceste cuvinte – tu chiar meriți – le-am purtat în urechi ca pe o fițucă, la toate examenele vieții.» «Grădina de sticlă» este DESCURAJANTĂ pentru toți cei care scriu. Mai scrieți, mai scriem un roman după asta?»²⁰

²⁰ GUZUN, Igor. [Accesat 26.07.19]. Disponibil: https://www.goodreads.com/book/show/40130367-gr-dina-de-sticl#other_reviews

„Cu această carte Tatiana nu doar «sparge târgul», căci a făcut-o deja cu primul roman, «Vara în care mama a avut ochii verzi» (și nu spargi ce a fost deja ciuruit bine!), ci intră cu adevărat în marea literatură reușind să depășească găoacea egocentrică a trăirilor sentimentale și propunând o veritabilă frescă socială, complexă atât prin intensitatea conflictelor, cât și prin paleta personajelor.»²¹

²¹ VOVC, Vitalie. [Accesat 26.07.19]. Disponibil: https://www.goodreads.com/book/show/40130367-gr-dina-de-sticl?ac=1&from_search=true#other_reviews

Țicu, Octavian. Homo Moldovanus Sovietic : Teorii și practici de construcție identitară în R(A)SSM (1924-1989) / Octavian Țicu. – [Chișinău] : Arc, 2018 (Tipogr. „Bons Offices”). – 417 p. – ISBN 978-9975-0-0158-8. – 1000 ex.

Octavian ȚICU – istoric, politician și fost boxer profesionist din Republica Moldova, Ministru al Tineretului și Sportului din Republica Moldova între 26 februarie – 30 mai 2013. A făcut parte din Comisia pentru studierea și aprecierea regimului comunist totalitar din Republica Moldova, formată la 14 ianuarie 2010. Este decorat de către președintele Republicii Moldova cu Medalia „Meritul civic” (2010); i s-a acordat Premiul Național al Tineretului în domeniul științei și literaturii și Premiul pentru cea mai bună carte a anului în Universitatea Liberă Internațională (2004), ambele pentru monografia „Problema Basarabiei și relațiile sovieto-române în perioada interbelică (1919-1939)”.

(Octavian Țicu. [Accesat 09.09.2019]. Disponibil: https://ro.wikipedia.org/wiki/Octavian_%C8%9A%C3%A9cu)

Homo Moldovanus Sovietic, una dintre multiplele variațiuni ale lui Homo Sovieticus, a fost creat în URSS, în afara spațiului imaginar și istoric al moldovenilor, dincolo de hotarele Țării Moldovei de odinioară. Produs inventat în regiunea transnistreană, el este

anti-român, vorbitor de limba „moldovenească”, predispus spre îndoctrinare, deznaționalizare, rusificare și sovietizare, pătruns de un sentiment de inferioritate față de ruși, dar încercând să se elibereze de acest complex prin adularea formelor imperiale și culturale de sorginte sovietică, ceea ce îl face mândru de apartenența sa la marea „supraputere” sovietică.

E de reținut însă că Homo Moldovanus Sovietic nu poate fi identificat întru totul cu moldovenii. Mai exact, deși comportă unele trăsături ale moldoveanului istoric, el și le-a însușit de fapt (sau i-au fost insufflate) pentru ca, ulterior, să le folosească aleatoriu chiar împotriva conaționalilor săi.²²

²² ȚÎCU, Octavian. Homo Moldovanus Sovietic. [Accesat 09.09.2019]. Disponibil: <https://www.goodreads.com/book/show/40488869-homo-moldovanus-sovietic>

Topul celor mai citite 10 cărți, editate în anul 2018

Bun de tipar: 20.09.2019
Coli de tipar: 2.25
Tiraj: 25 ex.

Tiparul sub comanda nr. 19,
executat la F.P.C. Primex-Com S.R.L.
Bd. Grigore Vieru, nr. 26
Chișinău, MD-2005
Republica Moldova
Tel.: (3722) 27 53 05
(37322) 22 66 82
E-mail: primex@dnt.md